

Obsah

PŘEDMLUVA	5
1 POSTULÁTY ROVNOSTI *	9
1.1 Strukturálně teoretická a právně politická úvaha	9
1.2 Problémy rovnosti a identity z hlediska logiky a teorie poznání .	10
1.3 Formulace principu formální rovnosti a jeho oddělení od obsahových postulátů	12
1.4 Význam formální rovnosti	15
1.5 Rovnost před zákonem	17
1.6 Obsahové postuláty rovnosti	18
1.7 Rovnost a spravedlnost v individuálním případě	22
1.8 Spravedlnost a rovnost	24
2 SÉMANTIKA PRO PRAKTICKOU FILOZOFII	25
2.1 Pojem praktické filozofie	25
2.2 Jednání a informace	25
2.3 Jednání a prostor pro jednání	28
2.4 Kognitivní a preskriptivní měří	30
2.5 Normativní nebo deontická logika	36
3 ÚLOHA PRAVIDEL	42
3.1 'Pravidlo' je praktický pojem (tj. pojem vztahující se k jednání)	43
3.2 Pravidla mohou působit v individuální i ve společenské perspektivě	43
3.3 Tři sémantické typy pravidel	44
3.4 Pravidla jsou použitelná i na situace transcendingující fakta	45
3.5 Jak určují kognitivní pravidla provádění kognitivních úkolů? . .	46
3.6 Technologická pravidla jsou programy jednání	46
3.7 Různé kategorie normativních pravidel	48
3.8 Rozdíl mezi normami chování a zmocňovacími normami	48
3.9 Úvahy o normativních operátorech	51

3.10	Zásady jsou zvláštní druh normativních pravidel	54
3.11	Searlovo rozlišení konstitutivních a regulativních pravidel	56
3.12	Normativní pravidla lze racionálně ospravedlnit. Univerzalizace však není samostatnou metodou ospravedlnění	58
3.13	Normativní pravidla jako základ povinností a práv, hodnotových soudů, jakož i lidských očekávání a možností jednání v rámci institucí	59
3.14	Společenská existence normativních pravidel spočívá na jejich zasazení do skutečně existujících společenské instituce	61
4	ZA PŘEKONÁNÍ SPORU MEZI POZITIVISMEM A DOKTRINOU PŘIROZENOPRÁVNÍ	63
4.1	Charakteristika problému a vytýčení úkolu	63
4.2	Právo jako institucionální skutečnost a základy metody právní vědy	65
4.3	Kritické úvahy o pojmu právního pozitivismu	68
4.4	Věcné důvody pro přirozenoprávní pojetí	71
4.5	Je pro obsahové zdůvodnění práva zapotřebí ideje přirozeného práva?	73
4.6	Role analytického přístupu k právní teorii při překonání rozporu mezi právními pozitivisty a zastánci přirozeného práva	76
5	PRÁVNÍ TEORIE – ANI IDEALISTICKÁ, ANI REALISTICKÁ, ANI MATERIALISTICKÁ	77
5.1	Dichotomie a pseudodichotomie	77
5.2	Strategie přítel-nepřítel v politice a ve vědě	78
5.3	Světónázorové protiklady	80
5.4	Základní porovnání právně filozofických koncepcí	83
5.4.1	Právní pozitivismus proti naukám přirozeného práva	83
5.4.2	Materialistická versus idealistická právní filozofie	84
5.4.3	Realismus versus idealismus	85
5.5	Odpověď normativního institucionalismu na pseudodichotomie ve filozofii práva	86
5.5.1	Sémantika a ontologie norem	87
5.5.2	Normativistická koncepce institucí	87
5.6	Funkcionální analýza v právní vědě	88
6	NÁSTIN FUNKCIONALISTICKÉ TEORIE DEMOKRACIE	90
6.1	Úvodní poznámka	90
6.2	Kritické poznámky k několika vlivným teoriím demokracie	92

6.2.1	Romantické pojetí demokracie	93
6.2.2	Model konkurence elit ve smyslu J.A. Schumpetera	94
6.2.3	Ekonomická teorie demokracie	94
6.2.4	Marxistický ekonomismus a jeho dopad na ideu demokracie	95
6.3	Přístup k problému demokracie z hlediska teorie jednání a funkcionální analýza institucí	96
6.4	Demokracie jako životní forma	100
6.5	Některé aktuální problémy demokracie z funkcionalistického pohledu	102
6.5.1	Moc, její rozdělení, omezení a kontrola	102
6.5.2	Svoboda a rovnost	103
6.5.3	Funkcionalistická koncepce kontroly	104
6.5.4	Úloha vědy v demokracii	106
6.5.5	Demokracie a problémy spravedlnosti	108
7	PERSPEKTIVNÍ NEBO RETROSPEKTIVNÍ MORÁLKA?	111
7.1	Vytyčení úkolu mého zkoumání	111
7.2	Teorie jednání jako základy teorie morálky	112
7.3	Ontologie norem a funkce normy	115
7.4	Represivní a retrospektivní momenty teorie morálky	120
7.5	Morálka solidarity a harmonických řešení	127
7.6	Plaidoyer za prospektivní myšlení v právní vědě	128
7.6.1	Sankční teorie právní normy.	128
8	ÚČELY, HODNOTY A NORMY V DYNAMICKÉ PERSPEKTIVĚ	131
8.1	Charakteristika problému	131
8.2	Strukturálně teoretické vysvětlení pojmu jednání	133
8.3	Sémantická kategorie praktických vět: účely, hodnoty, normy	134
8.4	Praktický systém a jeho subjekt	137
8.5	Determinanty dynamiky praktických systémů	139
8.6	Praktické systémy a hodnocení v časové perspektivě	141
8.7	Morálně teoretické důsledky dynamiky praktických systémů	143
8.8	Společenskopolitické implikace dynamiky praktických systémů	145
8.9	Závěrečná poznámka	147
9	STRACH Z DAVOVÉHO ŠÍLENSTVÍ	149
9.1	Vytyčení problému	149
9.2	Zrození k svobodě	151
9.3	Orientační systém našeho jednání	153

9.4	Rámcové podmínky hromadného pronásledování	156
9.5	Duchovní podmínky hromadného pronásledování	156
9.6	Institucionální podmínky davového šílenství a hromadných pronásledování	162
9.7	Filozofický smysl religiozity	164
9.8	Náboženství a morálka	167
9.9	Víra v Boha, v démony a ďábla	169
9.10	Pospolitost církve	170
9.11	Může se náboženství učit?	172
9.12	Bludy, hanebnosti a obraz člověka	174